

Nhạc Ngoại Quốc

Lời Việt: Phạm Duy

Mục Lục

1. Khúc Hát Thanh Xuân – When We Were Young
2. Chiều Tà – Serenata
3. Vũ Nữ Thân Gầy – La Cumparsita
4. Dạ Khúc – Serenade
5. Dòng Sông Xanh – On The Beautiful Blue Danube
6. Trở Về Mái Nhà Xưa – Torna A Surriento
7. Mối Tình Xa Xưa – Waltzer In A Flat Major
8. Khúc Ca Ly Biệt – Solveig's Song
9. Mơ Mòng – Traumerei
10. Bi Ca – Elegy
11. Chủ Nhật Buồn – Gloomy Sunday
12. Tình Vui – Plaisir D' Amour
13. Ava Maria (Frank Schubert)
14. Ave Maria (J.S. Bach Gounod)

Khởi Đầu

... Tôi khởi sự soạn lời ca tiếng Việt để hát với nhạc Âu Mỹ khi tôi vừa bước vào tuổi 15, 20. Khi đó, ở Việt Nam, phong trào cải lương, cải cách trong văn học nghệ thuật đã ra đời. Thơ Mới đã có mặt với những thi phẩm của Lưu Trọng Lư, Huy Cận, Xuân Diệu v.v..., đồng thời Cải Lương Nam Kỳ cũng đang dần dà xâm chiếm sân khấu của Chèo Cổ, Tuồng Cổ... Về Âm Nhạc, để thay thế cho nhạc cổ, qua những *bài ta theo điệu Tây* của các nghệ sĩ Năm Châu, Tư Chơi... một nền nhạc mới đang trong thời kỳ chuẩn bị (Nhạc Cải Cách) để sẽ tiến tới thời kỳ thành hình (Tân Nhạc)...

Tiếp tục, trong khi các nghệ sĩ kể trên chọn nhạc bình dân Pháp để soạn lời thì tôi chọn nhạc cổ điển Âu Tây để ca hát. Loại nhạc valse của Johann Strauss tuy là nhạc cổ điển nhưng có bài được phổ biến dưới hình thức ca khúc phổ thông. Ngoài bài valse bất hủ là LE BEAU DANUBE BLEU, Johann Strauss có một bài valse khác cũng được nhiều người biết đến là bài WHEN WE WERE YOUNG. Tôi soạn lời ca tiếng Việt để hát chơi trong đám bạn bè. Đây cũng là lúc tôi phổ nhạc bài thơ CÔ HÁI MƠ của Nguyễn Bính tại Hưng Yên sau khi thôi học tại Trường Cao Đẳng Mỹ Thuật Hà Nội.

KHÚC HÁT THANH XUÂN

WHEN WE WERE YOUNG

JOHANN STRAUSS

(1833 — 1899)

TEMPO DI VALSE

Ngày ấy khi Xuân ra đời Một trời bình minh
One day when we were young One won - der - ful

có lũ chim vui Có lứa đôi yêu nhau rồi Hẹn
mor - ning in May You told me you love me When

rằng còn mãi không nguôi Nhạc lãng hương Xuân bởi hồi như
we were young one day Sweet songs of Spring were sung and

vì tình ai tiếng hát lên ngôi Nói với nhau Yêu
mu - sic was ne - ver so gay You told me you

nhau rồi Một ngày còn mới tươi mới ! Rồi nắm tay Cùng
love me When we were young one day You told me You

nói vui Những câu êm êm không rời vai Rồi là lời Hình
love me and help me closed to your heart You laughed then You

dáng ai Khuất xa biển vào neo khơi Từ đó khi
cried then And came the time to part When songs of

Xuân tái hồi Cho bụi ngùi thương nhớ tới xa xôi Nhớ tới
Spring are surg. Re - mem - ber that mor - ning in May Re - mem

câu thương yêu người Một ngày tuổi mới đôi mươi !
ber You loved me When we were young one day.

HÀ NỘI 1946

Vào tuổi tôi, ai mới bước vào âm nhạc thì cũng đều mê nhạc cổ điển Tây Phương. Tôi có cái may là có một người anh đi du học bảy năm ở bên Pháp. Khi hồi hương, người anh mang về nhiều đĩa hát loại 78 tours, tất cả là nhạc cổ điển. Tôi đã nghe và đã thuộc lòng nhiều bài được coi như bất tử, chẳng hạn bài SÉRÉNATA của Toselli. Bản nhạc Ý đại loại này thì quá đẹp, lại có thêm lời ca tiếng Pháp rất hay, cho tới hôm nay tôi còn nhớ:

Viens, ce soir si doux

Et l'heure est heureuse

On sent la caresse

Des mots d'amour

Qu'on écoute à genoux...

Tôi hát bài này từ khi mới 14, 15 tuổi nhưng cho mãi tới năm 1942 hay 1943 tôi mới soạn lời Việt.

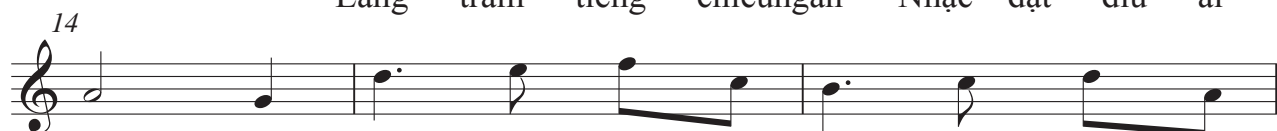
Vào lúc đầu đời, tôi cũng như Văn Cao và các nhạc sĩ trẻ khác thường hay nói tới *cây đàn, cung đàn, tiếng đàn*. Do đó mà trong bài nhạc chiều của Toselli này, tôi nói tới *tiếng đàn triền miên nấn tiếng sâu đời...* Cũng như về sau này trong sáng tác, nếu tôi hay nói tới những buổi chiều thì đó là vì tôi bị ảnh hưởng của các bản *mộ khúc, dạ khúc* của các nhạc sĩ cổ điển. Người Âu Phương dùng chữ *sérénade, sérénata* để nói lên cái *sérénité* tức là sự trầm lặng của chiều.

Sérénata (Chiều Tà)

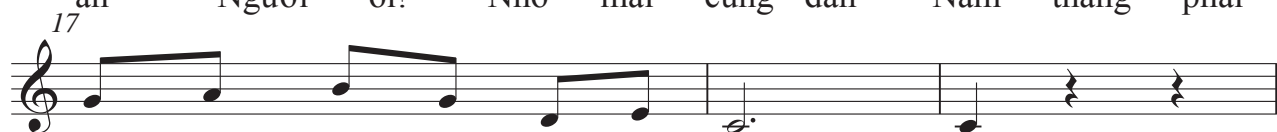
Nhạc: Enrico Toselli
Lời Việt: Phạm Duy

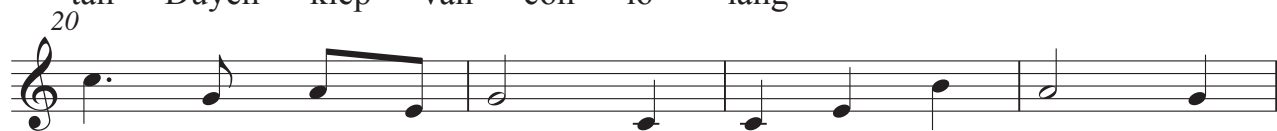
Lắng trầm tiếng chiều ngân Nhạc dặt dìu ái

ân Người ôi! Nhớ mãi cung đàn Năm tháng phai

tàn Duyên kiếp vẫn còn lờ làng

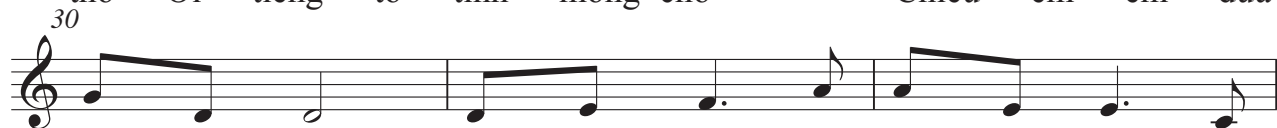
Đã quên hết sầu chưa Lời này là tiếng xưa Quý

dâng dưới nắng phai mờ Bên gỏi ơ

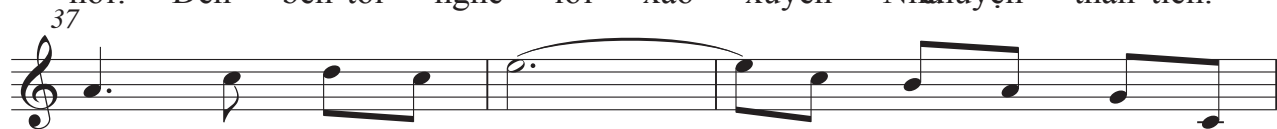
thờ Ôi tiếng tơ tình mong chờ Chiều êm êm đưa

duyên về người Đàn triền miên nấn tiếng sầu đời Người

hỡi! Đến bên tôi nghe lời xao xuyến Nhụyên thần tiên.

Niềm mơ xưa là đó Cho ta nâng niu lời

V.S.

2

ca Chiều mơ không gian Hờ hững cõi Thiên

Đàng Thuyền trôi bên sông xa đừng chờ

Xin hãy lắng nghe bao lời thơ chiều tà

Lắng trầm tiếng chiêngân Nhạc dặt dìu ái

ân Người ôi! Nhớ mãi cung đàn Năm tháng phai

91àn Duyên kiếp vẫn còn lờ làng Nhạc

chiều của chúng ta Là câu ân ái muôn đời Bóng đã xế

rồi Hãy nép trong lòng cõi đời. Tình Yêu mãi mãi...

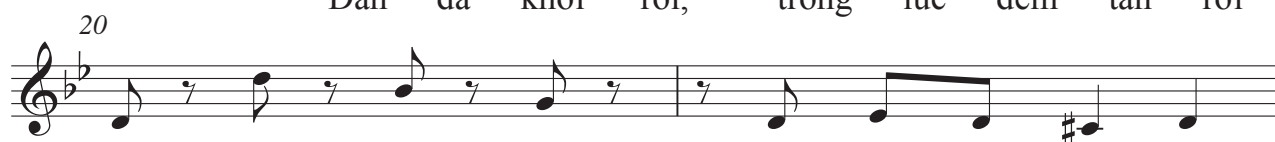
Thế rồi tôi bỏ nhà đi theo gánh hát rong và trước khi lên sân khấu hát nhạc cải cách để trở thành ca sĩ đầu tiên của nền Tân Nhạc thì tôi đánh guitare trong ban nhạc tiền trường (avant scène) của một gánh hát rong có cái tên là gánh ĐỨC HUY - CHARLOT MIÊU. Ban nhạc phải tấu nhạc trong lúc hạ màn và có khi phải đệm đàn cho tài tử đánh kiếm trên sân khấu nữa... Tôi được làm quen với loại nhạc khiêu vũ (musique de danse) và soạn lời cho những bài như LA PALOMA, LA CUMPARSITA vân vân... Bài LA CUMPARSITA là một bài tango nổi tiếng trên thế giới, dù nó không phải là nhạc cổ điển nhưng tôi cũng cho vào mục này vì nó nằm trong dĩ vãng *cổ điển* của tôi và nó sẽ dẫn tới bài TÌNH KỸ NỮ mà tôi soạn về sau để ghi lại mối tình giang hồ giữa tôi và một vũ nữ...

La Cumparsita (Vũ Nữ Thân Gầy)

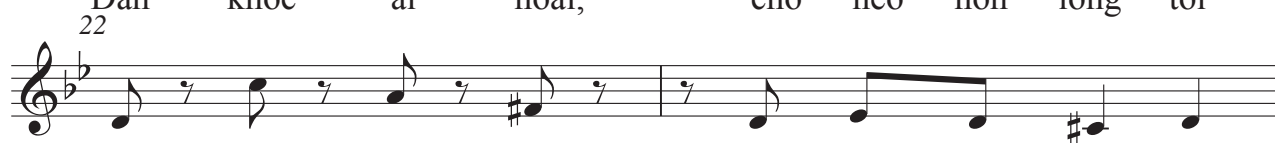
Lời Việt: Phạm Duy

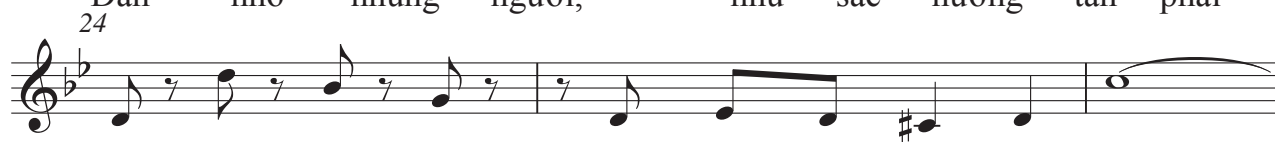
Đàn đã khơi rồi, trong lúc đêm tàn rơi

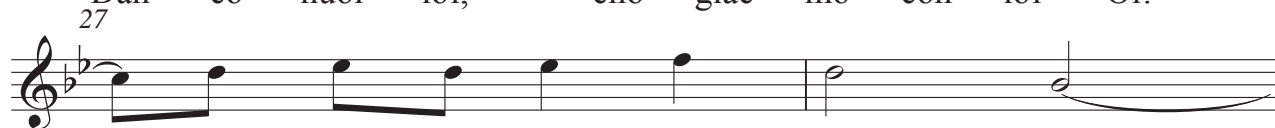
Đàn khóc ai hoài, cho héo hon lòng tôi

Đàn nhớ nhung người, như sắc hương tàn phai

Đàn có nuôi lời, cho giấc mơ còn lại Ôi!

Nghe tiếng đàn réo mà thương người

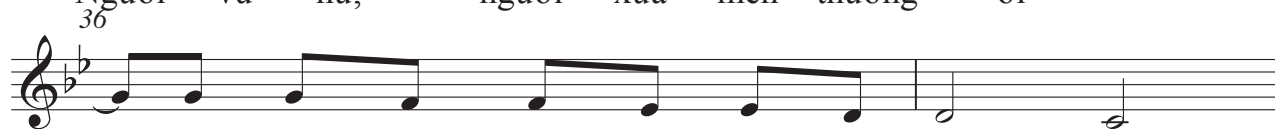
Nghe tiếng cười reo xót xa đời

Nhớ nhung đau thương mà thôi

Người vũ nữ, người xưa mến thương ơi

Nhớ tới hương đêm kinh đô chưa qua đời

V.S.

38

Nhớ tới đôi môi nụ cười Nhớ tới xa xôi,

40

nay đã xa rồi. Người vũ nữ ngồi bên cốc

43

lên men Bát ngát hương môi cho anh say mềm Nhịp

46

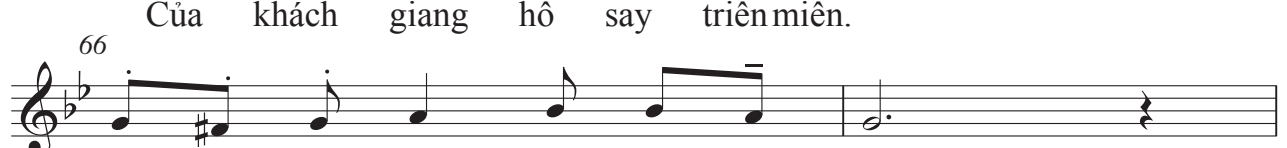
nhàng gieo trên sàn êm Rộn rảng nghe bao lời điên

48

Của khách giang hồ say triền miên. **16**

66

Ta ghi cho tan vỡ trái tim này

68

Cho người ăn chơi nhú đôi lông mày

70

Ta cười cho xanh ngát kiếp lưu đây

72

Cho người vũ nữ khóc tím thân gầy. Chưa nói yêu

75

nhau mà lòng đã đau Chưa nói mê say mà tình đã bay

78 3

Chưa biết môi em mà hôn đã quên

80 14

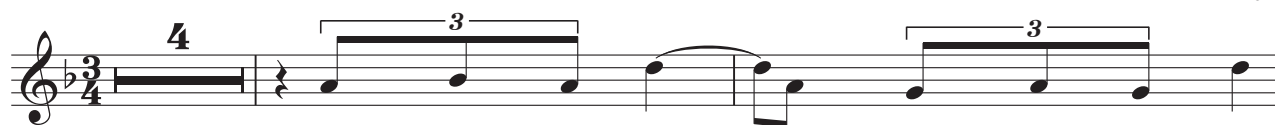
Đã qua một đêm...

Cho tới năm 1949, tôi lập gia đình với Thái Hằng ở Chợ Neó Thanh Hoá và vì Thái Thanh, lúc đó còn bé lắm, thích hát nhạc cổ điển cho nên tôi soạn lời ca cho những bài DẠ KHÚC (Schubert), DÒNG SÔNG XANH (Johann Strauss), TRỞ VỀ MÁI NHÀ XƯA (Curtiss) v.v... để cho cả hai chị em hát.

Với bài DẠ KHÚC, tôi biết rằng Schubert đã phổ nhạc một bài thơ Đức thành ra bản nhạc chiều nổi danh này. Tôi cũng biết rằng bản dạ khúc của nhạc sĩ Đức Quốc nói thẳng vào cảnh vật và con người. Nhưng với lời Việt, với tình cảm Việt, tôi không dùng ngôn ngữ trực tiếp để nói lên cái sầu của những buổi chiều trong không gian Việt Nam và trong lòng tôi.

Schwanengesang, D.957;
4.Serenade (Dạ Khúc)

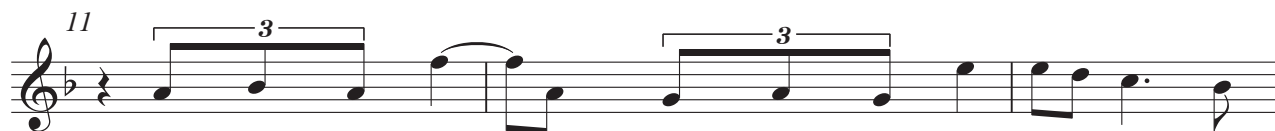
Nhạc: *Frank Schubert*
Lời Việt: *Phạm Duy*

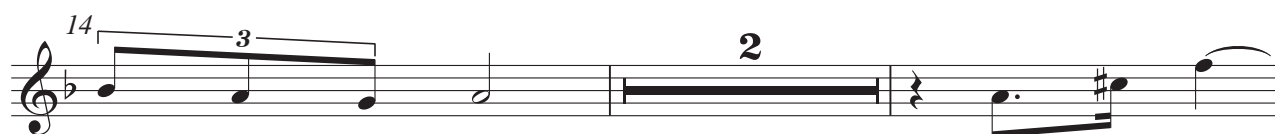
Chiều buồn nhẹ xuống đời Người tình tìm đến

người Thấy run run trong chiều phai.

Vẻ sâu của đoá cười Tình bên của lúa đôi Thoáng

hương trong chiều rơi. Chiều nay hát

cho xanh câu yêu đời Cho người thôi khóc thương ai

Cho niềm yêu đến bên tôi. Chiều nay lỡ

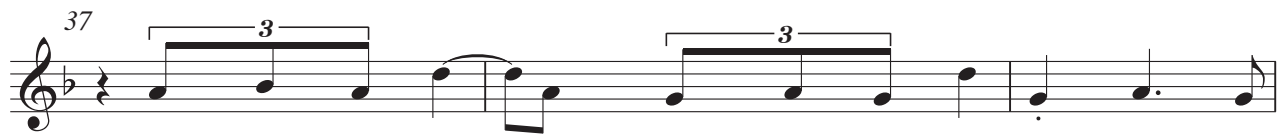

ghé môi trên mi sâu Ru người qua chốn

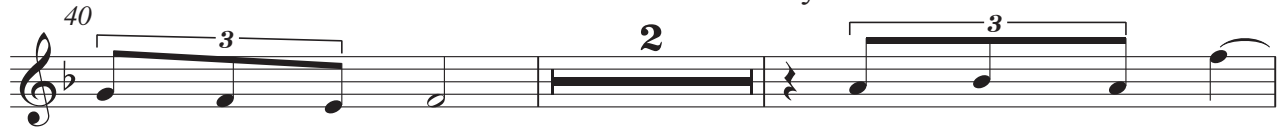

thương đau Cho làn nước mắt chìm sâu.

2

Tình đời toả mát màu Chiều nay là lúc đầu Nói cho

nhau nghe đời sau. Nhẹ nhàng người đắm

sầu Kể lẽ chuyện kiếp nao Có ai chia lìa nhau.

Một ngày đó tóc mây đã phai

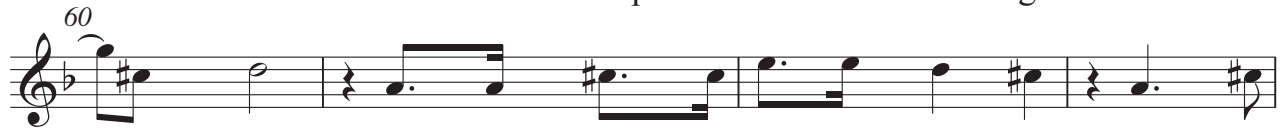
màu Có chờ ta oán trách đâu Có vì duyên kiếp

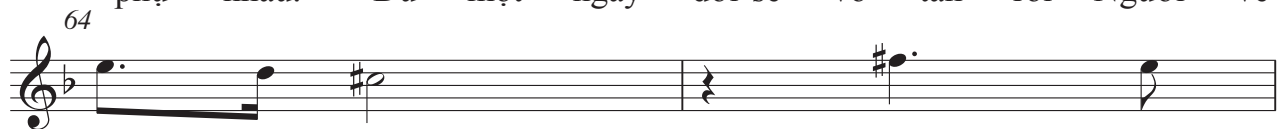
không lâu. Đời sẽ thấy chúng ta sống không

cầu Cho tình cứ úa phai mau Cho người cứ mãi

phụ nhau. Dù một ngày đời sẽ vỡ tan rồi Người về

khuất chân trời Nhớ nuôi

cho hương một chiều Vương vấn đời

69

72

78

Cuộc tình vĩnh viễn xa vời Chỉ còn thương nhớ
mà thôi Bóng tối buồn không lời.

Detailed description: This is a musical score for a Vietnamese song, consisting of three staves of music in a single system. The first staff begins at measure 69 and ends at measure 71. It features a treble clef, a key signature of one flat (B-flat), and a 7/8 time signature. The melody includes a triplet of eighth notes in measure 70 and another triplet of eighth notes in measure 71. The second staff starts at measure 72 and ends at measure 77. It continues the melody with a half note in measure 72, a quarter note in measure 73, a quarter note in measure 74, a quarter note in measure 75, a quarter note in measure 76, and a quarter note in measure 77. The third staff starts at measure 78 and ends at measure 84. It consists of seven measures, each containing a whole rest, indicating that the vocal line is silent during this period. The system concludes with a double bar line at the end of the seventh measure.

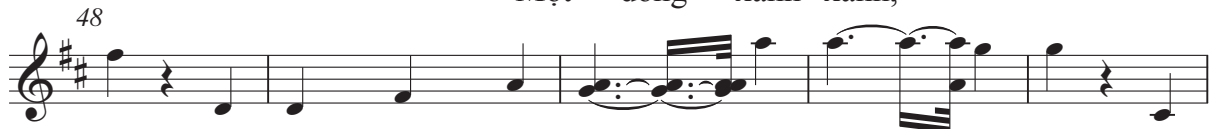
Trong kháng chiến, vào năm 1946, tại Lào Kay, tôi soạn bài BÊN CẦU BIÊN GIỚI với tinh thần viễn mơ, mong được *sống trong lòng người đẹp Tô Châu hay là chết bên bờ sông Danube*. Mấy năm sau, tôi soạn lời cho bài DÒNG SÔNG XANH, và thấy rằng tôi không cần thiết là phải chết bên dòng sông đó. Quả là như vậy : bốn mươi năm sau, tôi thực sự tới thăm con sông Danube (và năm mươi năm sau, tôi được gặp thêm người đẹp Tô Châu)

On the Beautiful Blue Danube (Dòng Sông Xanh)

nhạc *Johann Strauss II*
lời *Phạm Duy*

Một dòng xanh xanh,

một dòng tràn mộng mênh

Một

dòng nồng ý biếc,

một dòng sâu mây

kiếp

Một dòng trời sao xuyên,

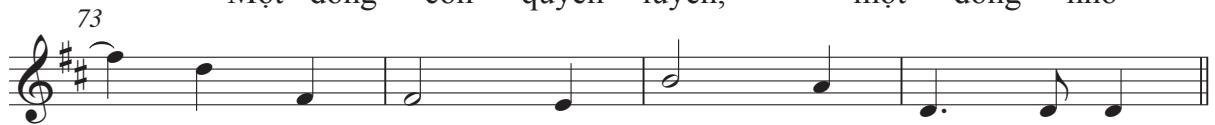

một dòng tình thương mến

Một dòng còn quyến luyến,

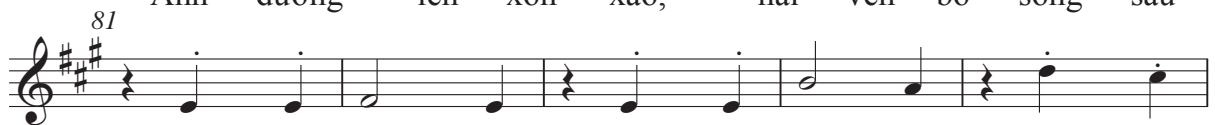
một dòng nhớ

Quay về miền đời lúc mơ huyền

Ánh dương lên xôn xao, hai ven bờ sông sâu

Cười ròn tiếng người, đẹp lòng sớm mai. Những cô

V.S.

86

9 Em tươi môi ngời giặt yếm yên vui Thả ý thả theo
 người chở gió về xuôi. Hát vang lên cho vui,
 100 cô nàng ngời bên tôi Đồi là khúc nhạc, đồi là
 105 tiếng thơ Nước sông reo như ru cuộn cuộn sóng trôi xa
 110 Là tiếng hát mơ hồ mời đón lòng ta.
 117 Một dòng xanh xanh, một
 122 dòng tràn mông mênh Một dòng nồng ý
 127 biếc, một dòng sâu mấy kiếp
 133 Một dòng trời xao xuyến, một
 138 dòng tình thương mến Một dòng còn quỳn
 luyến, một dòng nhớ Quay về miền đời lúc mơ huyền

145 3

149 Ánh dương lên xôn xao, hai ven bờ sông sâu

154 Cười ròn tiếng người, đẹp lòng sớm mai. Những cô

158 em tươi môi ngời giắt yếm yên vui Thả ý

162 thắm theo người chớ gió về xuôi. Sông

169 về sông dào dạt ý Hát tangbồng theo tàu mà đi

175 Ai giang hồ sau ngàn hải lý Lỡ tình duyên nơi đâu

182 đó ghé qua kinh kỳ. Sông về sông dào dạt ý Hát tang

189 bồng theo tàu mà đi Ai giang hồ sau ngàn hải lý

194 Lỡ tình duyên nơi đâu đó ghé qua kinh kỳ.

199 Ôi, mắt em hoe như mây chiều rơi, rơi

vàng lòng đời. Ôi, mắt em

V.S.

20 xanh như đêm dài, để người quên kiếp mai. Sông

21 về, sông cười ròn tiếng Yêu mỗi tình bên bờ Thành VIENNE.

22 Đôi giang hồ quay về bờ bến Ngõ mình

226 vui trong ánh sáng muôn sao Thiên Đàng Ngày

23 ấy, có tiếng ai khoan hò thuyền về. Ngày ấy, có

236 dáng em soi dòng chiều hè. Ngày ấy, có tiếng ta

24 hát gọi tình về Nước sông miênman trôi đi. Ngày ấy, lúc

248 đến với em một lời thề. Ngày ấy, lúc nói với

253 em một chuyện gì. Ngày ấy, lúc vui cuộc sống nhịp tràn

258 trẻ Nước sông miênman trôi đi. A á a

a a a a a a a ! Em ơi Em ơi Yêu đi

262 5

A á a a a a a a a a ! Có sóng nước

265

trên sông ghi. A á a a a a a a a a !

268

Em ơi Em ơi Ra đi A á a a a a

271 **51**

a a aa Nước cũ đón đưa

326

Người hỡi Ánh trăng rụng không tới nước. Vì đêm rét

331

mướt, dòng sông lắng cầm. Người hỡi Giúp nhau

336

một đôi mắt ướt Ngắm cầu nhớ sông im cúi gằm

342 **15**

Đi về đâu? Đi về

360

đâu? Nước lặng khô cứng đờ.

6

Gió Đông chết ngoài sông mới, mùa Xuân tới. Ai mơ

457 7

462 hò ngũ kỳ, mau ra đời. Bông hoa đầu rụng rơi

468 trên sông xanh lơ. Đi! Ta đi,

475 cùng đi theo sông, vờn sóng nước

482 biếc. Theo nhịp sóng vui tungbùng. Sông

489 uí vu ù u... vui nghe tàu hú...

496 u hú. Sẽ đưa ta đi nơi xa mờ

507 Rồi đàn chim xanh từ trời thanh về vờn quanh. Gió Đông

508 chết ngoài sông mới, mùa Xuân tới. Ai mơ hò ngũ kỳ,

510 mau ra đời. Bông hoa đầu rụng rơi **33**

545 trên sông xanh lơ. **50** **25**

620

Một dòng xanh xanh, một dòng tràn mông
 mênh Một dòng nồng ý biếc,
 một dòng sâu mấy kiếp Một
 dòng trời sao xuyên, một dòng tình thương
 mên Một dòng còn quyến luyến,
 một dòng nhớ Quay về miền đời lúc mơ huyền

43

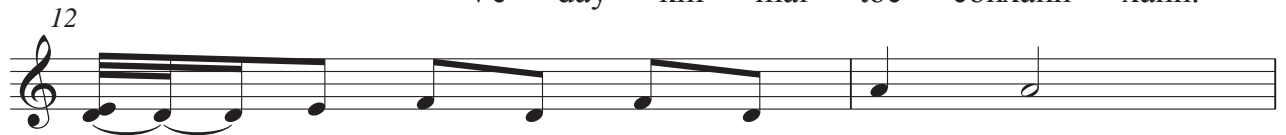
Bản ca nổi danh của nước Ý là BACK TO SORRIENTO cũng được tôi soạn lời Việt với cái tên TRỞ VỀ MÁI NHÀ XƯA tại Chợ Neó, Thanh Hoá. Lời ca nói lên phần nào sự mệt mỏi của con người trong kháng chiến, mơ tới ngày được trở về với cái bình thường của mình. Bài này có thêm chút không khí Bồ Tùng Linh vì tôi là người Á Đông

Torna a Surriento (Trở Về Mái Nhà Xưa)

Nhạc: Ernesto De Curtis
Lời Việt: Phạm Duy

Về đây khi mái tóc còn xanh xanh.

Về đây với màu gió ngày lang thang

Về đây với xác hiu hắt lạnh lùng.

Ôi lãng du quay về điêu tàn.

Mái tóc nhà lưu luyến vật trắng xanh.

Nếu mưa về yêu lấy hạt long lanh.

Chờ mong nắng cho tươi đời xuân xanh.

Người xa vắng biết đâu năm nhà buồn

Đốt ánh đèn in bóng vào rêu xanh.

V.S.

28 $\text{♩} = 70$

Sẽ thấy cười tan vỡ hồn đêm thanh.

37 65 $\text{♩} = 75$

Và nghe thấy kiếp xưa bước nhẹ về

32

Đang khóc than trên đường nào nê. Đâu tiếng đàn ngoài

35 80

hiên mưa? Và đâu bướm tợ, vùcùng mùa? Một mùa Xuân

39 76 $\text{♩} = 70$, $\text{♩} = 75$, $\text{♩} = 80$, $\text{♩} = 73$, $\text{♩} = 80$

mới, mắt êm nắng hào hoa.

51

Về đây nghe tiếng hú hồn mê oan.

53

Về đây lắng trăm khúc nhạc truy hoan.

55 70 $\text{♩} = 76$

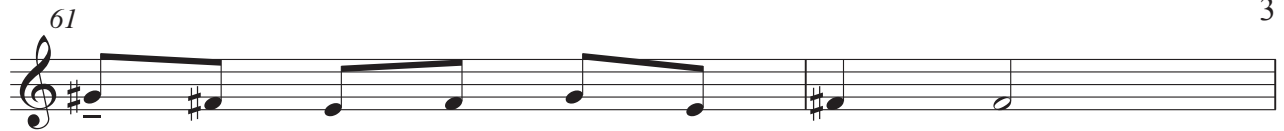
Về đây nhé! Cắm xong chiếc thuyền hồn

57

Ôi thoáng nghe đây lòng tiếc đờn.

59 80

Mái tóc nhà lưu luyến vạt trắng xanh.

Nếu mưa về yêu lấy hạt long lanh.

Chờ mong nắng cho tươi đời xuân xanh.

Người xa vắng biết đâu nắm nhà buồn

Đốt ánh đèn in bóng vào rêu xanh.

Sẽ thấy cười tan vỡ hồn đêm thanh.

Và nghe thấy kiếp xưa bước nhẹ về

Đang khóc than trên đường nào nê. Thôi nhé đừng hoài

âm xưa Giọt mưa đã gieo trên thềm nhà

Người ngồi im bóng Lắng nghe tháng ngày qua.

Cũng trong thời gian này, tại Chợ Neó, Thanh Hoá, tôi soạn thêm những bài như MỐI TÌNH XA XƯA (Brahms), SÀU (Chopin), HẮT HIU (Les Millions d'Arlequin) v.v... là những bản nhạc cổ điển đã ám ảnh tôi từ khi tôi chưa bước chân vào nghề ca hát. Trần Dạ Từ, người chủ trương nhà xuất bản THƯƠNG YÊU về sau có ấn hành một nhạc tập nhan đề MƯỜI BỐN BẢN TÌNH CA BẤT TỬ với những bài lời Việt đó. Theo tôi, MỐI TÌNH XA XƯA là một mối sầu man mác, toả ra ngoài.

Waltzer in A flat major, op. 39 no. 15
(Mối Tình Xa Xưa)

Nhạc: Johannes Brahms
Lời Việt: Phạm Duy

Trong chiều dần im hơi Người ngồi thương

nhớ bao ngày vui Một ngày xưa cũ, đời còn đương

tơ Là ngày hai đứa chúng ta còn thơ. Chiều hè êm

du, tràn ngập hương mơ Cuộc tình đôi lứa như bài

V.S.

12

thơ Gắn người yêu dấu, mộng về thôn xóm Và hồn như

15

cát cánh bay về đâu Lời thề bên nhau, tình nồng đậm

18

thâu Cả một vùng sao làm tròn duyên

20

nhau Người từ phương nào? Trở về cho ta hết u sầu.

23

Yêu người là không người Trăm mình trong

25

thú đau thương người ơi Cuộc tình duyên

27

cũ, dù thời gian qua Mà lòng thương nhớ vẫn chưa quên

30

mờ. Chiều buồn không đâu Ngậm ngùi thương

32

nhau Đòi vì trời mau mà đành quên sao Người từ phương

35

nao? Trở về cho hoa không phai màu

37

Yêu người là không người sầu tình

39

chan chứa trong chiều rơi Nhạc lòng êm ái đủ đời tàn

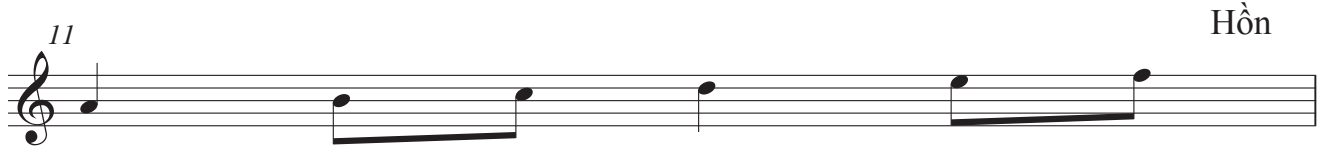
42

phai Ma còn mãi mãi ngàn trong đêm dài.

Bỏ vùng Việt Minh về Hà Nội rồi đi thẳng vào sinh sống ở Saigon, tôi vẫn tiếp tục soạn lời ca cho nhạc cổ điển, dù tôi cũng rất bận bịu với những bài TÌNH CA QUÊ HƯƠNG của chính mình. Khi soạn lời ca cho bài CHANSON DE SOLVEIJ trích ra từ một đại-bi-kịch của Grieg, tôi chưa hề biết đến gió đêm tuyết lạnh của vùng Bắc Âu ra sao, nhưng tôi đã đưa vào lời ca những ý tưởng mà tôi đã nhét vào những bài hát siêu hình như bài LỮ HÀNH cũng được soạn ra trong lúc này.

Solveig's Song (Khúc Ca Ly Biệt)

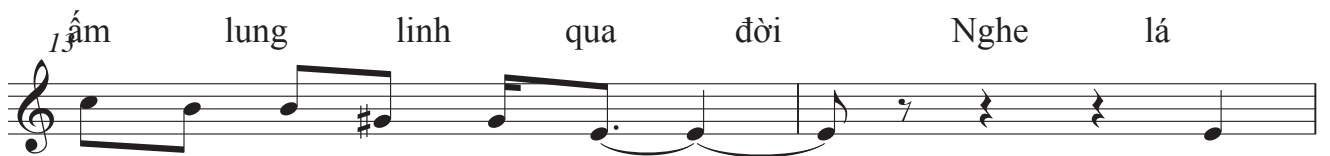
nhạc **Edvard Grieg**
lời **Phạm Duy**

Hồn

Xuân vừa tàn hơi Hay nắng

Ấm lung linh qua đời Nghe lá

biếc hơi thu rơi ngang trời.

Người

yêu dù xa xôi Xin nhớ tới quê hương u hoài Nghe gió

tuyết đêm đông đang trông vời.

Một

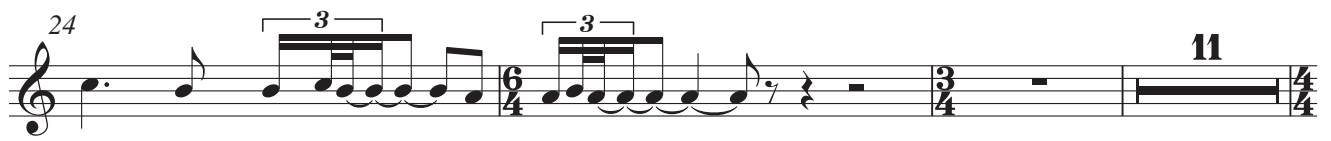
lần người đưa tiễn nhau Như vẫn

sầu lời hứa năm nào Đằm thắm cho vui lòng nhau. Cuộc

đời từ trong chiếc nôi Đã quay về cùng với gió bụi Về

V.S.

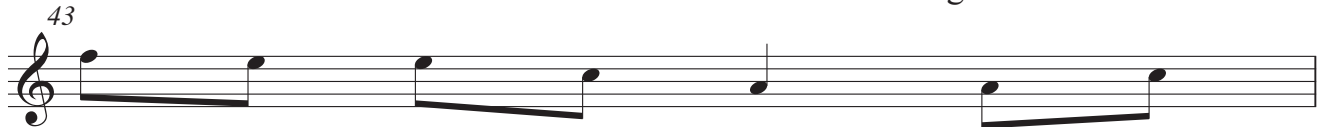
chôn không tên xa xôi.

Người

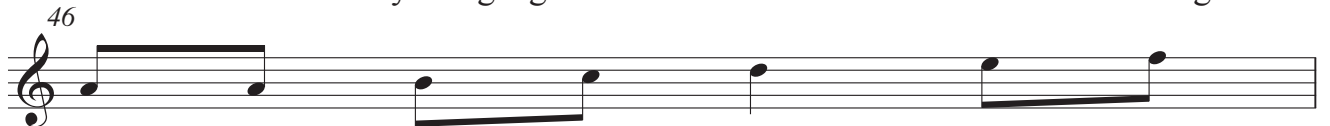
đi về mai sau Nghe khóc

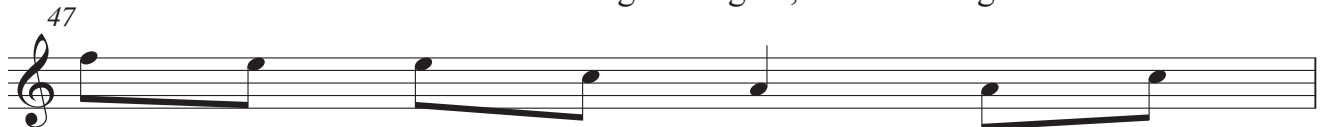
lóc xe tang đưa sầu Nghe bóng

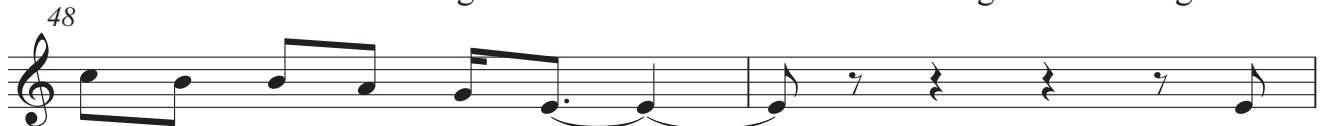
xé khăn xô bay ngang đầu. Người

đi vào không gian, Nghe oán

trách đau thương vô vàn Nghe tiếng

hát êm êm du linh hồn. Người

về dần trong cõi mơ Như lúc nào vừa mới ra đời Chào

52

53 đón xuân tươi ngày mới Cuộc

54 đời từ trong chiếc nôi Đã quay về

55 cùng với gió bụi Về chốn không tên xa

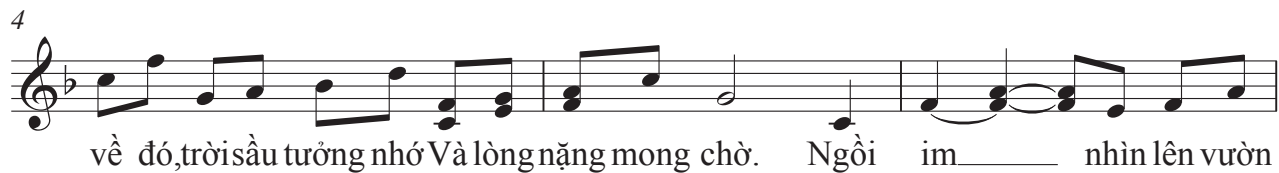
xôi

Với cái đã soạn lời Việt cho nhạc cổ điển, tôi lợi dụng thời gian qua Pháp học nhạc để đi tìm mua những bản mà tôi thích. Trước đây, khi còn ở Chợ Neó tôi rất thích bài RÊVERIE của Schumann. Khi soạn lời Việt, tôi mừng tưởng nhạc sĩ nhìn những chòm sao để mà mơ mộng. Tôi chơi chữ: *vòm sao - vì sao - dù sao - mà sao...*

Traumerei (Mơ Mòng)

nhạc Robert Schumann

lời Phạm Duy

Tại Pháp tôi soạn lời cho bài ÉLÉGIE của Massenet. Bài này có lời tiếng Pháp rất hay:

Bi Ca

Élégie

Nhạc : Massenet - Lời Việt : Phạm Duy

*O doux printemps d'autrefois
Vertes saisons, vous avez fui pour toujours.
Je ne vois plus le ciel bleu
Je n'entends plus le chant joyeux des oiseaux.
En emportant mon bonheur
O bien aimée, tu t'en es allée
Et c'est en vain que revient le printemps.
Oui, sans retour avec toi
Le gai soleil, les jours riants sont partis.
Comme en mon coeur, tout est sombre et glacé
Tout est flétri pour toujours.*

.....

*Về đâu ơi hồi bóng dáng ngày Xuân
Có đôi tình nhân,
Tóc xanh, và yêu mới một lần.
Đâu ơi hồi những lúc trời thanh
Có em và anh
Lắng nghe loài chim hát tình tình.
Đâu những tiếng nói lời ân ái
Người yêu dấu ơi ! Xa vắng thôi !
Khi lứa đôi đã tan vỡ rồi
Xuân sáng ngời chẳng tái hồi.
Ôi hồi ánh nắng ấm trời mai
Tiếng em cười vui
Đã như chìm sâu tít mù khơi !
U tối lòng tôi, giá lạnh ơi !
Trái tim này
Theo với chuỗi ngày
Tàn rụng, rơi bay...*

Elegy (Bi Ca)

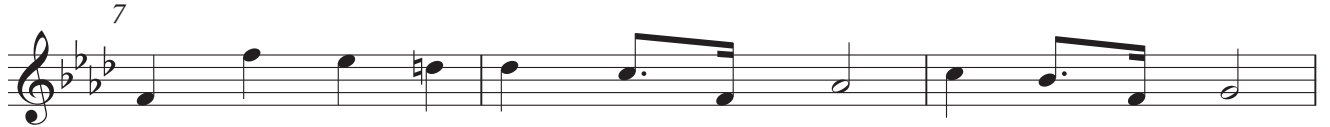
*nhạc Jules Massenet
lời Phạm Duy*

Về đầu oi hồi bóng dáng ngày Xuân

Có đôi tình nhân, Tóc xanh, và yêu mới một

lần. Đầu oi hồi những lúc trời thanh Có em và anh

Lắng nghe loài chim hát tình tình. Đầu những tiếng

nói lời ân ái Người yêu đầu oi! Xa vắng thôi! Khi lữa

đôi đã tan vỡ rồi Xuân sáng ngời chẳng tái

hồi. Ôi hồi ánh nắng ấm trời mai Tiếng em cười vui

Đã như chìm sâu tít mù khơi! U tối lòng

V.S.

2

tôi, giá lạnh ơi! Trái tim này Theo với chuỗi

ngày Tàn rụi, rơi bay...

Trong thời gian du học ở Pháp (1954-1955), tôi rất yêu những ca khúc của một tài hoa *sớm nở chóng tàn* là Nicole Louvier và có soạn lời ca tiếng Việt cho bài SI TU ME DÉLIVRERAS của nàng. Rất buồn là tôi đã quên rồi. Nhưng tôi nhớ là đã vì nàng mà tôi soạn lời cho một trong những bài nhạc tình buồn nhất của thế giới. Đó là bài SOMBRE DIMANCHE, được phóng tác từ nhạc dân ca cổ của nước Hung Gia Lợi. Bài này có hơi nhạc rất gần gũi với hơi nhạc của Nicole Louvier. Người đời có tạo một huyền thoại về bài CHỦ NHẬT BUỒN phóng tác từ nhạc bohémien này, nói rằng đã có người tự tử khi nghe bản nhạc...

Gloomy Sunday (Chủ Nhật Buồn)

nhạc Seress Rezso
lời Phạm Duy

Chủ nhật buồn, đi lê thê Cảm một vòng
Chủ nhật buồn, tôi im hơi Vì đợi chờ

hoa đê mê.
không người ngoài.

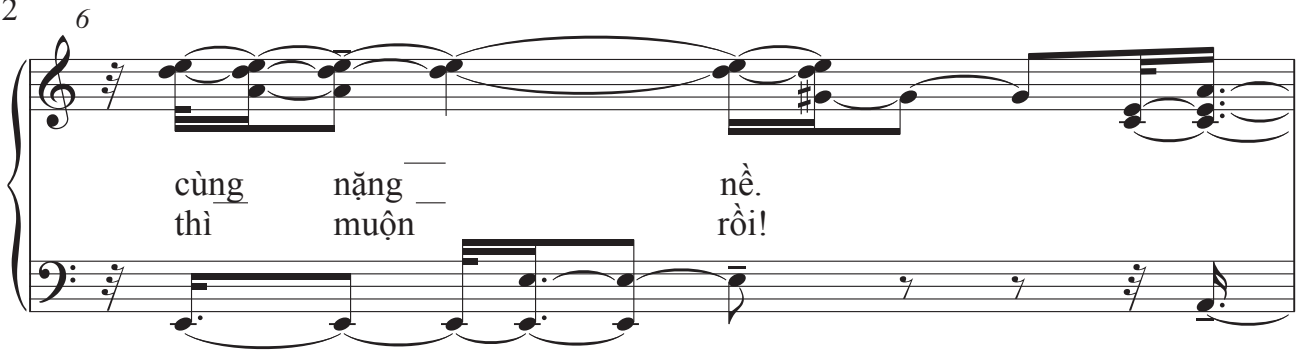
Bước chân về với gian nhà,
Bước chân người nhớ thương tôi,

Với trái tim
Đến với tôi

V.S.

2

6

cùng thì nặng muộn nề. rồi!

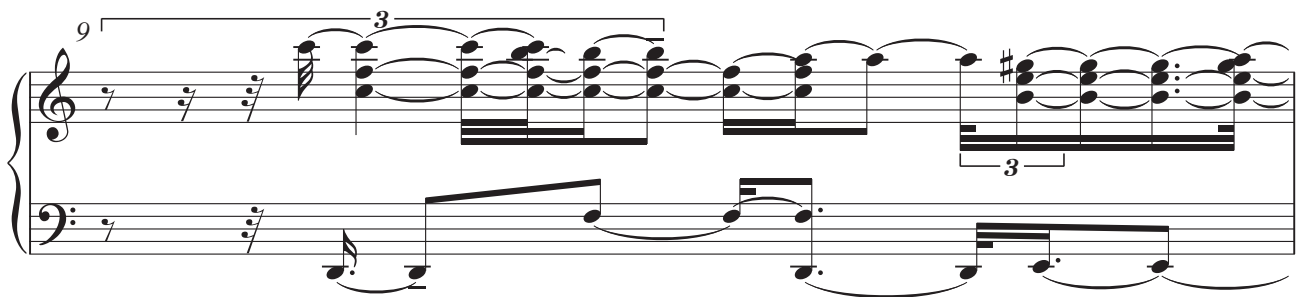
7

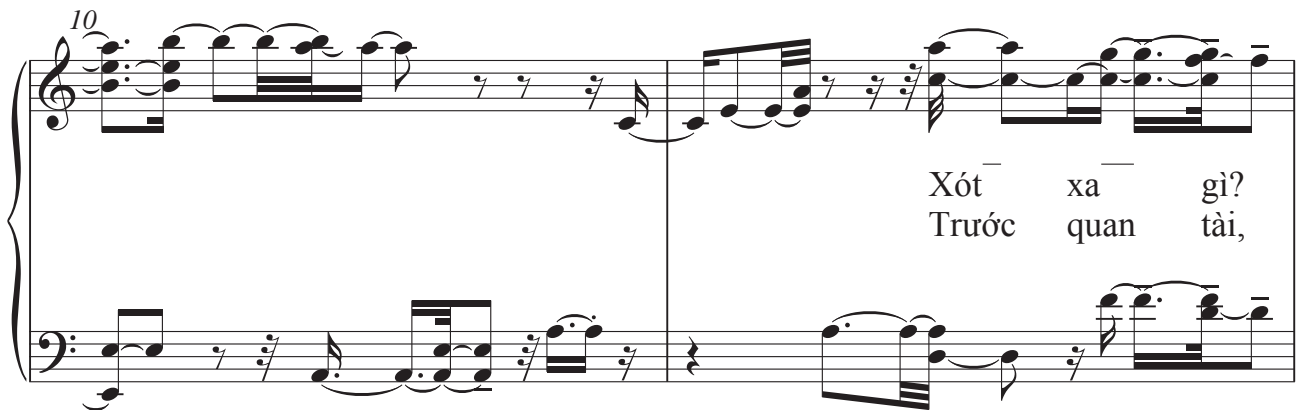
8

9

10

Xót xa gì?
Trước quan tài,

12

Oán thương gì? Đã biết nuôi hương
khói hương mờ Bốc lên như vụn

13

chia ly. Chót say mê đã
ngàn lời. Dầu qua đời, mắt

14

yêu thì Dầu vô duyên còn nặng thề.
tôi cười Vẫn đăm đăm nhìn về người.

15

4

Musical notation for measures 16-17. Measure 16 starts with a treble clef and a key signature of one sharp (F#). The melody in the treble clef features a series of eighth notes with slurs and ties. The bass clef accompaniment consists of chords and single notes.

Musical notation for measure 17. The treble clef continues the melodic line with a triplet of eighth notes. The bass clef has a triplet of eighth notes.

Musical notation for measure 18. The treble clef features a triplet of eighth notes. The bass clef continues with chords and single notes.

Musical notation for measure 20. The treble clef has a triplet of eighth notes. The bass clef has a triplet of eighth notes.

Ngồi một mình,
Hồn lia rồi,

Musical notation for measure 21. The treble clef has a triplet of eighth notes. The bass clef has a triplet of eighth notes.

nghe hơi mưa, Mặc lệ tràn
nhưng em ơi, Tình còn

nồng câu thiên thu.
đôi đời con người,

Gió hiên ngoài nhắc một loài Dế
Nhắc cho ai biết cuối đời Có

dun hoài du thương du. Du hỡi du
một người yêu không thôi Du hỡi du

hời!
hời!

6 26

The image shows a musical score for two staves, likely piano. The top staff is in treble clef and the bottom staff is in bass clef. Measure 26 begins with a treble clef and a fermata over a quarter note. The melody continues with eighth notes and quarter notes, some with slurs. Measure 27 features a complex chordal texture with many notes beamed together, followed by a few more notes and a fermata. The piece concludes with a double bar line.

Sau thời gian du học ở Pháp về, tôi tiếp tục soạn lời ca cho nhạc cổ điển. Soạn cho riêng mình, không do nhu cầu của ai cả...

Plaisir d'amour ne dure qu'un instant, chagrin d'amour durera toute la vie... Đó là lời Pháp của bài PLAISIR D'AMOUR (Martini). Tôi soạn bài TÌNH VUI trong đó lại thấp thoáng chút tình sầu như trong những tình khúc của riêng tôi sau này

Tình Vui Plaisir d' Amour

nhạc padre Giovanni Baptista Martini

lời Phạm Duy

6 Tình vui đôi lứa Khi đến

11 thấp thoáng như giấc mơ Tình sầu rồi

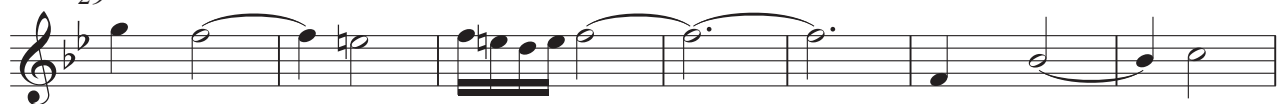
17 buông rơi lững lờ Ôi đắng cay thiên thu!

23 Ngày Xuân ấy Này mộhàng hôn khoác áo sương chiều

29 mờ. Này một bàn tay, ta uống cho

36 mê say đời ta. Niềm vui thơ

41 ầu Xin nhớ thoáng không thương tiếc nhau

47 Tình sầu rồi gây bao tiếng cười Oán trách nhau

suốt đời. Nhớ mái tóc xưa

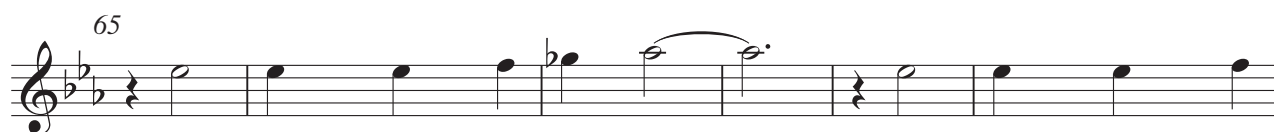
V.S.

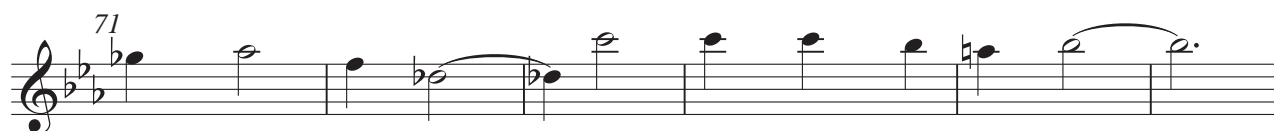
Hương cũ bát ngát giữa giấc mơ Tôi nhớ

một đêm Ngồi im nhìn em xoa mái tóc êm đêm.

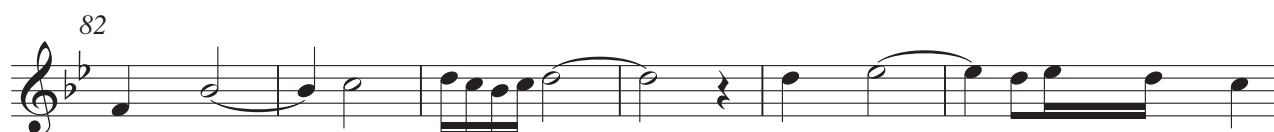
Và thuyền hồn như lưu luyến Thuyền nhẹ nhàng trôi

trên sóng mơ huyền. Nhớ đến lúc đêm dần tan.

Bóng em hát hiu chìm với tiếng than.

Còn vui giây lát Xin hát khúc ca (a)

tái sinh. Rồi buồn về mai sau Nhớ đến duyên

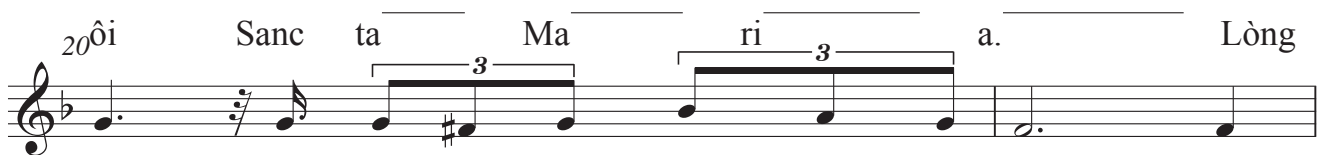
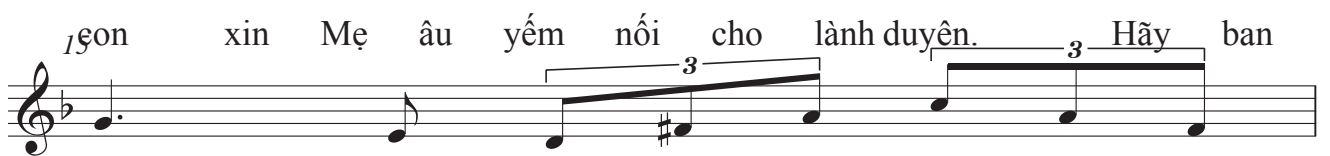

với câu ân tình.

Người Việt yêu nhạc dù là ngoại đạo nhưng thường rất thích hát và thích nghe nhạc Công Giáo trong dịp Lễ Giáng Sinh. Tôi đã soạn những lời ca cho các bài AVE MARIA của Schubert và Gounod thuộc dòng nhạc cổ điển.

Ave Maria, D.839

nhạc Frank Schubert
lời Phạm Duy

xưa thơ ấu, hoa xuân nở trong gió thơ Tàn

V.S.

24 ♩ = 50 484 = 52

kiếp mong linh hồn siêu thoát Thiên Đường kia. Ave Mar

31 i a. Đây những linh hồn đầy ưu tư Khép

33 nép trong lòng Mẹ, ôi hết ưu phiền Đàn

35 con xin Mẹ âu yếm nôi cho lành duyên. Hãy ban

36 cho hương đời đã tan vỡ trong ngày

38 qua Và đưa tới nơi mơ hồ. Mẹ

40 ôi ! Sanc ta Ma ri a. Lòng

42 con run lên vì nghe tiếng chuông xa xa. Từ

44 xưa thơ ấu, hoa xuân nở trong gió thơ Tàn

kiếp mong linh hồn siêu thoát Thiên Đường kia.

46 ♩ = 50 = 48 = 47 = 45

Ave — Mar i — a.

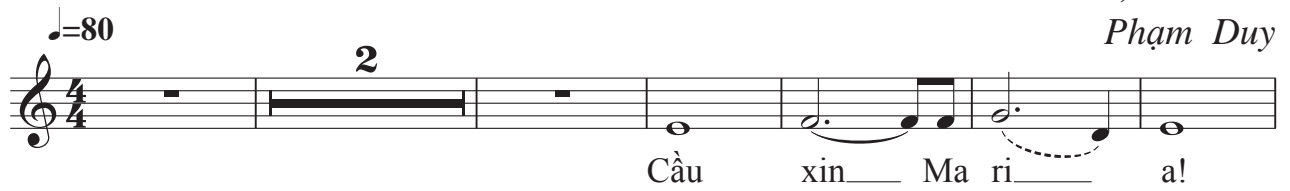
The image shows a musical score for a vocal line. It begins with a treble clef and a key signature of one flat (B-flat). The melody starts on a half note G4, followed by quarter notes A4 and Bb4, then a half note C5. The lyrics 'Ave — Mar i — a.' are written below the notes, with horizontal lines indicating the syllable placement. The piece concludes with a double bar line. Above the staff, the number '46' is written at the beginning, and a tempo marking '♩ = 50 = 48 = 47 = 45' is written at the end. A large number '4' is positioned above the staff in the fourth measure, likely indicating a measure rest or a specific performance instruction.

Ave Maria

J.S. Bach, Gounod

Phạm Duy

$\text{♩} = 80$

Cầu xin Ma ri a!

9

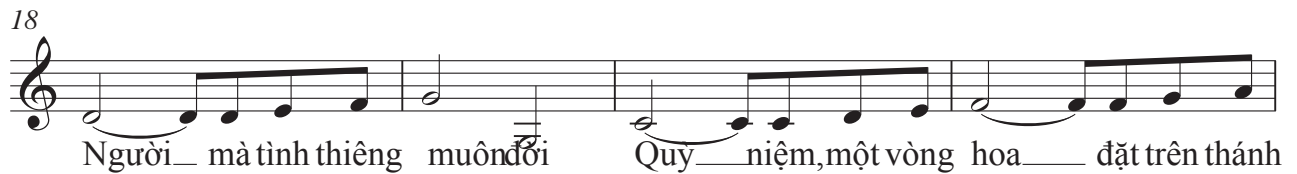
Thăm_ nhuần một lòng thương chúng ta Đói_ hoài một đàn con xót xa.

13

Mén_ trù một bàn tay thiết tha cuàngười. Mẹ ôi!_ Mà lòng trinh tiết toả ngời.

18

Người_ mà tình thiêng muôngđời Quý_ niệm, một vòng hoa_ đặt trên thánh

22

giá Những khi chiều tà. Xin cầu mộtkiếp nào Mỗi tình xanhmãi màu,tiếng

28

hát châu Đưa_ bao duyên lànhmới qua cầu. Hoa_ trong muôn vườn hát khoe màu

33

Người_ cười trong ánh nắng_ Tiếng reo yên lành._ Đây đó ta

36

cùng nép dưới ban thờ xin cầu lời thương_ nhau. A men -